

Konzorciumi állásfoglalás a földrajz tanári M-ről

A 2006. szeptember 26.-án írt felkérésének megfelelően dr. Kiss Ádám társelnök úrral együtt megszerveztük a **mesterszintű földrajz tanár és környezettan-tanárképzés 15/2006.** évi rendeletben szereplő KKK kiegészítésére létrehozott szakmai munkabizottság tevékenységét. A bizottság munkájába bekapcsolódott, és értékes részt vállalt az ún. felhasználó oldalról több egyetemi és főiskolai szakmódszertanos, ill. gyakorló iskolai vezetőtanár kollega is.

A munkabizottság dr. Mezősi Gábortól, ill. dr. Kiss Ádámtól, a TTK Dékáni Kollégium által megbízott földrajz/környezettan országos szakmai konzorcium elnökeitől megkapta az általuk vezetett testületek korábban kialakított állásfoglalását, s birtokában volt az ELTÉ-n 2006. augusztusában, az ún. HEFOP-program keretében kidolgozott munkaanyag is.

A munkabizottság a rövid egy hónapos munkája eredményeképp a következő javaslatokat fogalmazta meg.

1. Az M-szintű tanárképzés tartalmának **belső aránytalanságát** – a 40 kredit egységben rögzített tanári mesterség pedagógia-pszichológia részét – feltűnően soknak tartjuk figyelembe véve, hogy az adott szakmából az alapképzési szinten 100 kreditet tanult hallgató M-szinten ehhez már csak 18 kreditnyit fog kötelezően hozzátanulni. A leghatározottabb kifejezzük abbéli meggyőződésünket, hogy a 18 kredit nem elegendő a szakmai ismeretek kellő szintű kiegészítésére. A 18 kredit azt jelenti, hogy az M-képzés 4 félszer alatt félszerenként csupán 2-3 szakmát közvetítő tantárgy felvételére lesz lehetőség, ami a szakmai ismeretek szinten tartására is alig elegendő.
2. Az a véleményünk, hogy a szakmódszertan és az iskolai gyakorlat 10 kreditese blokkját nem a szakmai keretből, hanem a **pedagógia-pszichológia 40 kreditese részéből** kellene elkülöníteni, oly módon, hogy a karok keretében maradjon a tantárgy oktatása.
3. Határozott elvárásunk, hogy **a szakmaiság erősebben jelenjen meg az általános pedagógiai tárgyak tartalmában is**, és elutasítjuk a szakdolgozat olyan értelmezését, amely megengedné a „portfólió-típusú”, szakmai tartalmat csaknem nélkülöző záródolgozatokat.

A földrajz és a környezettan is olyan szakma, amelyben tág lehetőség nyílik a jelenségek, természeti és társadalmi hatások sokoldalú, **szintetizáló bemutatására**, az interaktív pedagógiai eszközök alkalmazására. Úgy véljük, hogy a szakmai programban leírt tantárgyak – pl. tér és társadalom, regionális jelenségek-globális folyamatok, kísérletek a földrajzban, ill. az erőforrás-kímélő környezethasználat társadalmi-nevelésügyi vonatkozásai stb. – a pedagógiai szakma számára is megfelelő lehetőséget ad a tanári mesterség módszertani oldalának tanítására. Megítélésünk szerint ezeknek a tantárgyaknak a felajánlásával kifejezetten törekszünk a pedagógia és a szakma közös érdekei mentén kialakítandó tanárképzésre.

4. Mindkét szakterületet, a földrajz- és a környezettan-tanárképzést egyaránt súlyos hátrány éri azzal, hogy a két lépcsős B- ill. M-szintű képzés között, a BSc harmadik évének lezárásakor a nyári időszak, – amikor már megfelelő tárgyi tudás áll rendelkezésre – a **terepgyakorlatok**, tanulmányutak szempontjából kiesik. Mind a geográfia, mind a környezettudomány szakmai ismereteit leghatékonyabban a természetben bemutatott példák segítségével lehet megtanítani. Különösen igaz ez az oktatás-módszertani jellegű terepgyakorlatok – pl. erdei iskolák – esetében. A természetben bizonytalanul mozgó földrajz- vagy környezettan-tanár nem képviseli hitelesen a szakmát.
5. A 15/2006. rendelet 11.1.b) részéhez az alább részletezendő **szakterületi KKK** beillesztését javasoljuk, továbbá megjegyezzük, hogy miközben az említett rendelet 7. és 8. pontja összesen nyolc oldalon keresztül sorolja fel a tanári kompetenciákat, meghatározó ismeretköröket, a szakmáktól az MRK-PKB elnökségi állásfoglalás (2006.09.15.) „5-15 sorban” összegzett leírást kér. A már említett belső aránytalanság e tekintetben is feltűnő!

Úgy érezzük, hogy a munkabizottság felelősségteljes munkát végzett és az eredmény tükrözi a szóban forgó szakmák széles közvéleményének álláspontját. Ezért kérjük, hogy javaslataink megfontolásra érdemes dokumentumként kerüljön az MRK Pedagógusképzési Bizottsága elé.

Dr. Csorba Péter
munkabizottsági elnök